

Suriyeli Sığınmacıların Telefon Hatları İzinsiz Taşınıyor!

Suriye vatandaşlarının kişisel verileri talep, bilgi veya izinleri olmaksızın yasa dışı yollarda kullanılmakta, adlarına telefon hatları açılmakta ya da var olan telefon hatları başka telekomünikasyon şirketlerine taşınmaktadır. Suçlular geçici koruma kimlik belgesi ile ülkemizde ikamet eden Suriye vatandaşlarını hedef alırken, telekomünikasyon şirketleri sorumluluk üstlenmekten kaçınmaktadır. Kişisel verilerin ilgisinin rızası dışında işlenmesi veya aktarılması başta Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'na aykırılık teşkil etmektedir.

Anahtar Noktalar

- Suriye vatandaşlarının talep, bilgi veya izinleri olmaksızın kişisel verilerinin kullanılması ile açılan telefon hatları kimi zaman çeşitli suçlarda kullanılıyor.
- Problemin kaynağında telekomünikasyon şirketlerine bağlı bir şekilde çalışan alt bayilerin olduğu belirtiliyor.
- Alt bayilerin yeni açtıkları veya başka telekomünikasyon şirketlerine tasdikları hat basına maddi gelir elde ettikleri iddia ediliyor.

Son zamanlarda talebi, bilgisi veya izni olmaksızın adına yeni telefon hatlarının açıldığı ya da telefon hattının başka bir telekomünikasyon şirketine taşındığına ilişkin şikayetler giderek artmaktadır. Şikayetlerin büyük çoğunluğu ise geçici koruma kimlik belgesi ile ülkemizde bulunan Suriye vatandaşlarına aittir.

Bilhassa Suriye vatandaşları kişisel verilerinin talep, bilgi veya izinleri olmaksızın kullanıldığını, bu durumu ilgili telekomünikasyon şirketlerine bildirmelerine rağmen şirketlerin bir kısmının sorumluluğu reddettiklerini, bir kısmının ise kendilerini kişisel verilerini sızdırmakla suçladıklarını beyan etmişlerdir

Özellikle geçici koruma kimlik belgesi ile ülkemizde ikamet eden Suriye vatandaşlarının karşılaştığı bu soruna bir çözüm bulunması gerekmektedir. Zira mezkûr Suriye vatandaşları adına açılan telefon hatlarının bir kısmı çeşitli suçlarda kullanılmaktadır. Bu durum ise kişisel verileri kullanılarak adına hat çıkarılan sığınmacıların mağdur olmalarına ve nihayetinde ya hapis cezasına mahkûm edilmelerine ya da kamu düzeni ve güvenliği gerekçesi ile sınır dışı edilmelerine sebep olabilmektedir.

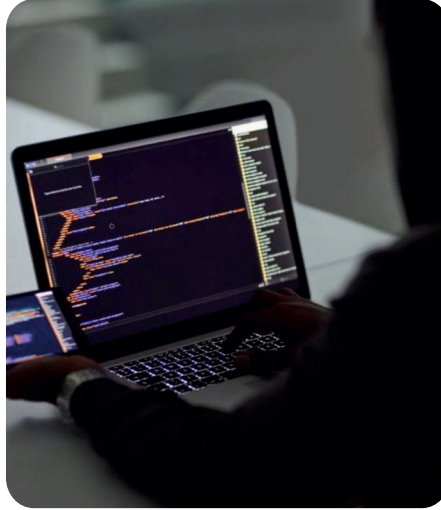
Mağdurlar çareyi savcılığa başvurmakta buluyor

Telekomünikasyon şirketlerinden bekledikleri karşılığı alamayan mağdurlar, savcılıklara şikâyet başvurusunda bulunmaktadır. Yapılan şikâyetlerde müşterilerin genel olarak aynı husustan kaygılı olduğu gözlemlenmekteyken, başvuruların sayısı da her geçen gün artmaktadır.

Benzer şekilde mağduriyetler yaşayan bazı Suriye vatandaşları ile derneğimiz arasındaki görüşmeler devam etmektedir. Örneğin mağdurlardan A.Ş. isimli Suriye vatandaşı ile yapılan görüşmede A.Ş., "internetten E-Devlet hesabını kontrol ederken üzerine 4 farklı hattın olduğunu gördüğünü" ifade etmiştir. Söz konusu hatların talebi, bilgisi veya izni olmaksızın, kötü niyetli kişilerce açıldığının altını çizen A. Ş., savcılığa başvurduğunu ve kişisel verilerini izinsiz bir şekilde kullanıp adına sahte GSM abonelik sözleşmesi düzenleyerek hat açan telekomünikasyon

şirketinden şikayetçi olduğunu açıklamıştır.

İzni ve haberi olmaksızın kişisel verileri kullanılarak adına telefon hattı açılan bir başka mağdur E.F. ise 2020 yılında Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nde numara güncellemesi yaparken adına açılan hattın çalınmış bir telefonda kullanıldığı gerekçesiyle polis tarafından göz altına alındığını ifade etmiştir. Sonrasında suça alet olan telefon hattının kendisinin talebi, bilgisi veya izni olmaksızın açıldığının kolluk kuvvetleri tarafından öğrenilmesine istinaden serbest bırakıldığını söyleyen E.F.konuya ilişkin telekomünikasyon şirketine başvurarak durumu izah ettiğini fakat telekomünikasyon şirketi tarafından kendisine yardımcı olunmadığını beyan etmiştir.

Derneğimizce görüşme yapılan bir başka Suriye vatandaşı olan M.S., telefon hattının defalarca üç farklı telekomünikasyon şirketini arasında taşındığını, söz konusu taşımalarla engel olamadığını ve son olarak çareyi telefon hattını iptal etmekte bulunduğunu söylemiştir.

Suriye vatandaşları adına izinsiz açılan telefon hatlarının bir kısmı çeşitli suçlarda kullanılıyor.

Bilgi

KVKK'nın "Kişisel Verilerin İşlenmesi" başlıklı 5. maddesinde kişisel verilerin ilgilinin açık rızası olmaksızın işlenemeyeceği açıkça belirtilmiştir.

2016, 2018 ve 2020 yıllarında telefon hattım 3 kere farklı şirketlere taşınmış.

Servis sağlayıcısı bilgin olmadan benim adıma iki farklı hat açmış.

Telefon hattım haberim olmadan üç farklı servis sağlayıcısına farklı zamanlarda taşınmış. En sonunda da kapatılmış.

Adıma yeni hatlar iznim ve haberim olmadan açılıyor. Servis sağlayıcılarını defalarca aradım ama yardımcı olmadılar.

Hattımın iznim olmadan taşınması nedeniyle şikayette bulundum fakat maalesef ırkçı muameleyle uğradım.

Kendisinin talebi, bilgisi veya izni olmaksızın adına telefon hattı açılan A.J.'nin mağduriyeti ise başka boyutlara taşınmıştır. Zira kişisel verileri kullanarak adına telefon hattı açılan A.J., sorunun çözülmemesi üzerine savcılığa başvurmuş ve savcılık tarafından hazırlanan iddia-name kabul edilerek yargılama aşamasına geçilmiştir. Buna rağmen A.J. adına açılan telefon hattının bilinmeyen kullanıcılar tarafından suça alet edilmesi üzerine A.J. kolluk kuvvetleri tarafından alikonularak sınır dışı edilmek istenmiştir. Sınır dışı edilmek üzere eşi ile beraber günlerce geri gönderme merkezinde tutulan A.J. sınır dışı etme kararının iptal edilmesi amacı ile idare mahkemesinde dava açmıştır. Neyse ki mahkeme, A.J. adına açılmış ve suça alet edilmiş olan telefon hatlarının A.J.'nin talebi, bilgisi veya izni olmaksızın açıldığına kanaat getirmiştir. Mahkeme buna istinaden A.J. hakkında tesis edilmiş olan sınır dışı etme kararını iptal etmiş ve A.J. de böylece sınır dışı edilmekten kurtulmuştur.

Anayasa'ya ve kanuni düzenlemelere aykırı

Kişisel verilerin işlenmesinin disiplin altına alınması, temel hak ve özgürlüklerin korunması esasına dayanmaktadır. Kişisel verilerin ilgisinin rızası dışında işlenmesi veya aktarılması başta Türkiye Cumhuriyeti Anayasa'na aykırılık teşkil etmektedir. Zira Anayasa'nın "Özel Hayatın Gizliliği" başlıklı 20. maddesinin 3. fıkrasında "Kişisel veriler, ancak kanunda öngörülen hallerde veya kişinin açık rızasıyla işlenebilir." hükmü caridir.

Kişisel verileri en kapsamlı şekilde ele alan düzenleme 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK)'dur. Mezkûr kanunda kişisel veri, "kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgi" olarak tanımlanmıştır.

Kanunun "Kişisel Verilerin İşlenmesi" başlıklı 5. maddesinde kişisel verilerin ilgisinin açık rızası olmaksızın işlenemeyeceği belirtilmiştir. Burada açık rıza "belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza" olarak tanımlanmıştır.

Bu düzenlemeler kapsamında kişisel verilerin ilgisinin bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rızası olmaksızın kullanılmasının hukuka aykırılık teşkil ettiği görülmektedir.

KVKK, "Kişisel Verilerin Aktarılması" başlıklı 8. madde ile hukuka uygun bir şekilde işlenen kişisel verilerin aktarılmasını da ilgisinin açık rızasına bağlamış durumdadır. Bu minvalde ilgisinin kişisel verilerinin işlenmesine rıza gösterirken ya da daha sonrasında, kişisel verilerinin aktarılmasına ilişkin açık rızası olmaksızın bu verilerin aktarılması da hukuka aykırılık teşkil etmektedir.

Buradan hareketle, veri sorumlusunun yani "kişisel verilerin işleme amaçlarını ve vasıtalarını belirleyen, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve yönetilmesinden sorumlu olan gerçek veya tüzel kişinin" hem kişisel verilerin işlenmesi hem de bu verilerin aktarılması noktasında ilgili kişinin açık rızasını alması gerektiği müşahade edilmektedir.

Kanun, ayrıca 12. madde ile veri sorumlusuna bazı yükümlülükler yüklemiş, 18. maddede ise yükümlülükleri yerine getirmeyenler hakkında 15.000 Türk lirasından 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verileceğini kaydetmiştir.

Bununla beraber kişisel verilerin ilgisinin rızası dışında işlenmesi veya aktarılması veri sorumlusunun ceza sorumluluğunu da gündeme getirmektedir. KVKK'nın 17. Maddesinin 1. fıkrasında kişisel verilere ilişkin suçlar bakımından 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 135 ve devamı maddelerinin uygulanacağı hüküm altına alınmıştır. İlgili maddelerde hukuka aykırı olarak kişisel verileri kaydeden kişilerin bir yıldan üç yıla kadar, bu verileri hukuka aykırı olarak bir başkasına veren, yayan veya ele geçiren kişilerin ise iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılacağı belirtilmektedir.

Ayrıca gerçek kişiler için tanımlanan bu suçların işlenmesi dolayısıyla tüzel kişiler hakkında bunlara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunacağı da aynı maddelerde kaleme alınmıştır.

Çözüm Bulunmalı

Kişilerin talep, bilgi veya izinleri olmaksızın adlarına telefon hatlarının açıldığı ya da var olan telefon hatlarının başka telekomünikasyon şirketlerine taşındığı bir gerçektir. Telekomünikasyon şirketleri kimi zaman bu hususun doğru olduğuna dair açıklamalar yapmaktadır. Problemin kaynağın-

da telekomünikasyon şirketlerine bağlı şekilde çalışan alt bayilerin olduğu belirtilmektedir. Hatta alt bayilerin yeni açtıkları veya başka telekomünikasyon şirketlerine taşıdıkları hat başına para aldıkları da iddia edilmektedir.

Söz konusu durumlarda ilk hedef olarak geçici koruma kimlik belgesi ile ülkemizde ikamet eden Suriye vatandaşları seçilmektedir. Zira bunlar ülkemizde yasal bir şekilde ikamet ettikleri için resmi anlamda telefon hattı edinebilme hakkına sahiptirler ve ayrıca yabancı olmaları hasebi ile durumun farkına dahi varmamaktadırlar. Durumun farkına varsalar bile savcılıklarda veya kolluk merkezlerinde başka bir sıkıntıyla karşılaşma korkusu ile haklarını aramaya çekinmektedirler.

Mezkûr Suriye vatandaşlarının talep, bilgi veya izinleri olmaksızın kişisel verilerinin kullanılması ile açılan telefon hatları kimi zaman çeşitli suçlarda kullanılıyor. Böyle bir durum ise nihayetinde bu Suriye vatandaşlarının ya hapis cezasına mahkûm edilmelerine ya da sınır dışı edilmeleri ile sonuçlanıyor. Geçici koruma kimlik belgesi ile ülkemizde ikamet eden Suriye vatandaşlarının mağduriyetine sebep olan bu soruna bir an önce çözüm bulunması gerekiyor.

*Bir insanı
kurtaran,
bütün
insanlığı
kurtarmış
gibidir.*

Genel Yayın Yönetmeni
Süleyman Kurt

Editör
Selim Vatandaş

Tasarım
MEF Medya ve İletişim
Furkan Kocagöz

Tashih
Fatma Kurt

Bilgi Notu | Şubat 2021 No. 1